

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z siedzibą w W. na rzecz J. R.: kwoty po 3741,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za pracę za styczeń, luty i marzec 1999 roku, kwotę 2152 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty tytułem ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, kwotę 10.955,16 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2010 roku do dnia zapłaty tytułem odprawy pieniężnej (pkt. 1 wyroku); oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Nadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1618,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2); oraz nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie kwoty 4305 zł.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

J. R. był pracownikiem Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo – Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w okresie od dnia 1 lipca 1995 roku do dnia 10 czerwca 1999 roku, zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach handlowca, Prezesa Zarządu, Zastępcy Prezesa Zarządu. Stosunek pracy z powodem został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Były pracodawca powoda figurował jako płatnik w Trzecim Urzędzie Skarbowym w G. w okresie do dnia 18 lutego 1999 roku, nie posiadając żadnych zaległości podatkowych. Od dnia 18 lutego 1999 roku spółka zatrudniająca powoda figuruje w Pierwszym Urzędzie Skarbowym (...) w W., nie wykazując zaległości z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych PIT-4 - do 1999 roku, z tytułu podatku od towarów i usług VAT - do lutego 2000 roku.

Do stycznia 1999 roku spółka zgłaszała do ubezpieczenia społecznego 2 pracowników, za których nie uregulowała jednak w tym miesiącu składek, a od lutego 1999 roku zaprzestała składać deklaracje rozliczeniowe do ZUS z uwagi na wyrejestrowanie wszystkich pracowników. W 1999 roku Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe (...) w W. nie wystawiła żadnej faktury sprzedaży. Nie sprzedawała ani towarów ani usług. Ostatnie operacje finansowe dokonywane przez tę spółkę miały miejsce w styczniu 1999 roku. Po tej dacie podmiot ten faktycznie zaprzestał prowadzenia jakiejkolwiek działalności gospodarczej.

Wyrokiem zaocznym z dnia 20 października 1999 roku Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi, VII Wydział Pracy w sprawie o sygn. akt VII P 169/99 zasądził od Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo – Usługowego (...) w W. na rzecz J. R. należne mu wynagrodzenie za miesiące od stycznia do maja 1999 roku w kwotach po 4.305 złotych za każdy z tych miesięcy, kwotę 1.435 złotych tytułem wynagrodzenia za pracę w miesiącu czerwcu 1999 roku, kwotę 2.152 złote tytułem ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz kwotę 12.915 złotych tytułem odprawy pieniężnej. Wyrok ten jest prawomocny.

Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2000 r. zostało umorzone postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Do dnia 4 października 2010 roku do Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy w W., X Wydziału Gospodarczego dla spraw upadłościowych i naprawczych, będącego właściwym miejscowo i rzeczowo dla byłego pracodawcy powoda, nie wpłynął żaden wniosek o ogłoszenie upadłości tego podmiotu, nie otwarto wobec niego postępowania układowego ani naprawczego.

Pismem z dnia 21 lipca 2010 roku powód wniósł do Kierownika Biura Terenowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. wniosek indywidualny o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu niezaspokojonych roszczeń pracowniczych w wysokości 27.982 złotych. Na powyższą sumę składały się kwoty należne mu z tytułu wynagrodzenia za pracę za miesiące styczeń – marzec 1999 roku – w kwotach po 4305 zł, z tytułu odprawy pieniężnej – 12915 zł i z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za

urlop wypoczynkowy – 2152 zł. Pismem z dnia 21 października 2010 roku pozwany zawiadomił powoda o odmowie wypłaty wnioskowanych świadczeń. W uzasadnieniu swojej decyzji wskazał, że brak było przesłanek do pozytywnego rozpatrzenia wniosku z uwagi na fakt, iż nie stwierdzono niewypłacalności Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo – Usługowego (...) w W..

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż wniesione powództwo jest zasadne.

Sąd podniósł, iż w przedmiotowej sprawie wniosek do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych został złożony przez powoda w dniu 21 lipca 2010 roku, a zatem w okresie obowiązywania i na podstawie ustawy z dnia 6 maja 2010 roku o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (Dz. U. Nr 106, poz. 674).

Art. 1 tej ustawy stanowi, że osoby będące byłymi pracownikami, których roszczenia pracownicze nie zostały zaspokojone przez niewypłacalnego pracodawcę, pomimo prawomocnego wyroku sądu przeciwko temu podmiotowi, mogą wystąpić do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z wnioskiem o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń, w zakresie zgodnym z art. 6 i art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2002 roku, Nr 9, Poz. 85 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Powołany przepis ustawy z dnia 6 maja 2010 roku ma zastosowanie do roszczeń pracowniczych, do których uprawnienie powstało przed dniem wejścia jej w życie, a z tytułu których świadczenia ze środków Funduszu nie mogły być wypłacone z powodu niezłożenia wniosku do Funduszu, niespełnienia wymogów dotyczących okresów, o których mowa w art. 6 lub terminów, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku, w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone (ust. 2).

Sąd podniósł, iż przepisy cytowanej ustawy nie wprowadziły modyfikacji w zakresie przesłanek dla uzyskania świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a jedynie stwarzają byłym pracownikom możliwość składania wniosków o wypłatę tych świadczeń również w razie niezachowania przez nich poprzednio okresów i terminów określonych w art. 6 i 7 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku. Wnioski takie mogą zatem wnosić osoby, które wcześniej nie składały w ogóle wniosków do Funduszu, a spełniają warunki określone w art. 1 ustawy z dnia 6 maja 2010 roku, lub też osoby, które wniosek co prawda złożyły, jednakże nie został on uwzględniony jedynie z uwagi na przekroczenie ustawowego terminu do jego złożenia lub niespełnienie wymogów dotyczących okresów referencyjnych z art. 6 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku.

W realiach niniejszej sprawy ustalono, iż powód nie złożył wcześniej wniosku o wypłatę świadczeń z Funduszu, a zatem, zdaniem Sadu jest on uprawniony do złożenia wniosku o jakim wyżej mowa.

Zgodnie z brzmieniem art.6 cytowanej ustawy roszczenie pracownika o wypłatę świadczeń nie podlega zaspokojeniu z Funduszu po upływie terminu określonego w art. 291 § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998r, Nr 21, poz.94 z późn.zm.).

Termin przewidziany w przepisie art.291 § 5 k.p. wynosi 10 lat i liczony jest od dnia uprawomocnienia się orzeczenia organu powołanego do rozstrzygania sporów lub od dnia zawarcia ugody w trybie określonym w kodeksie przed takim organem. Roszczenie pracownika o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wygasa więc z upływem 10 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia lub zawarcia ugody, na podstawie których to nie został zaspokojony.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd I instancji wskazał, że orzeczenie stwierdzające obowiązek wypłaty przez byłego pracodawcę określonych świadczeń (wyrok zaoczny) zostało wydane w dniu 20 października 1999 roku. Powód otrzymał odpis tego wyroku w dniu 26 października 1999 roku, zaś jego były pracodawca - w dniu 25 października 1999 roku. Termin do wniesienia środka odwoławczego upłynął więc po upływie 7 dni liczonych od dnia 25 października 1999 roku. Tym samym wyrok ten uprawomocnił się z dniem 2 listopada 1999

roku, zatem od tej daty rozpoczął bieg termin, o którym mowa w art. 6 ustawy. Dziesięcioletni okres, o jakim mowa w art.6 cytowanej ustawy, upływał więc z dniem 2 listopada 2009 roku.

Jednakże, jak orzekł Sąd Najwyższy, tak rozpoczęty bieg terminu mógł ulec przerwaniu, między innymi, przez wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Zatem z dniem wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez komornika sądowego bieg 10 – letniego terminu uległ przerwaniu i rozpoczął się na nowo dopiero z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania egzekucyjnego (28 grudnia 2000 r.). Zatem wniosek powoda do Kierownika Biura Terenowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (21 lipca 2010 roku) został złożony przed upływem tego terminu 10 – letniego.

Skoro roszczenie powoda nie wygasło Sąd Rejonowy rozważył merytoryczne przesłanki zasadności powództwa.

W sprawie niniejszej, w ocenie Sądu, powód wykazał przesłankę niewypłacalności swego byłego pracodawcy. Zgodnie bowiem z brzmieniem art.5 powołanej ustawy o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, do wypłaty świadczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio art. 7 ust. 3 i 4, art. 8, art. 9 ust. 1 i art. 10 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy z dnia 29 grudnia 1993 roku w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Z uwagi na treść art. 1 tejże oraz fakt, że powód dochodził roszczeń, do których uprawnienie powstało przed dniem wejścia w życie tej ustawy, zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2002r., Nr 9 poz.85) w brzmieniu obowiązującym w okresie od stycznia do czerwca 1999 roku.

Brzmienie ustawy we wskazanym okresie, w jej art.3 ust.1 i 2, wskazuje, że niewypłacalność pracodawcy, w rozumieniu ustawy zachodzi, gdy na podstawie Prawa upadłościowego:

- 1) ogłoszono upadłość pracodawcy,
- 2) odrzucono wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy z powodu niezłożenia przez jego wierzyciela zaliczki na koszty postępowania,
- 3) oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy, ponieważ jego majątek oczywiście nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania,
- 4) umorzono postępowanie upadłościowe, ponieważ:
 - a) majątek masy nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania,
 - b) wierzyciel, na którego wniosek upadłość była ogłoszona, nie złożył zaliczki na koszty postępowania, a zachodzi brak płynnych funduszy na te koszty.

oraz w razie niezaspokajania roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych:

- 1) w okolicznościach stanowiących, zgodnie z przepisami o działalności gospodarczej, podstawę do:
 - a) wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej wpisu o podjęciu takiej działalności przez osobę fizyczną,
 - b) cofnięcia koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej,
- 2) przez pracodawcę, wobec którego, na podstawie odrębnych przepisów, jest prowadzone postępowanie likwidacyjne,
- 3) w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę.

Zdaniem Sądu z ustaleń dokonanych w przedmiotowej sprawie wynika, iż żadna z okoliczności wskazanych w art. 3 ust.1, art.3 ust.2 pkt 1 i 2 cytowanej ustawy z 1993 roku nie miała miejsca wobec byłego pracodawcy powódki - Przedsiębiorstwa Produkcyjno Handlowo – Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Wskazuje on jednak na to, iż spółka (...) w 1999 roku faktycznie zaprzestała jakiejkolwiek gospodarczej działalności, a zatem zachodziła przesłanka niewypłacalności określona w art.3 ust.2 pkt 3 cytowanej ustawy z 1993 roku. Były pracodawca powoda od początku 1999 roku nie dokonywał żadnych czynności związanych z prowadzoną przez siebie działalnością. Obiektywnym potwierdzeniem tego faktu jest brak wystawionych od 1999 roku jakichkolwiek dokumentów handlowych, w tym faktur VAT. Co więcej, ostatnie operacje finansowe, jakie wykonywała spółka miały miejsce w styczniu 1999 roku i związane były z zapłatą podatku dochodowego od osób fizycznych oraz zgłoszeniem do tego miesiąca pracowników do ubezpieczenia społecznego.

W konsekwencji w ocenie Sądu I instancji, w dniu 1 lutego 1999 roku nastąpiło faktycznie zaprzestanie działalności przez byłego pracodawcę powoda, a co za tym idzie - z tym dniem doszło do niewypłacalności tego podmiotu. O braku środków finansowych świadczy chociażby bezskuteczność egzekucji roszczeń powoda oraz brak uregulowania składek ZUS za 1999 rok.

Roszczenia powoda mieszczą się w katalogu świadczeń, o których mowa w art. 6 ustawy: wynagrodzenie za pracę (art. 6 ust. 1 pkt. 2), ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy należny za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek pracy (art. 6 ust. 2 pkt. 3 lit. f), odprawa pieniężna (art. 6 ust. 2 pkt. 3 lit. h).

Roszczenia powoda częściowo nie mieszczą się w okresach referencyjnych, o których mowa w art. 6 ust. 4 i 6 ustawy jednakże, Sąd Rejonowy stwierdził, że do zaspokojenia roszczeń z FGŚP na podstawie ustawy z 2010 r. nie mają zastosowania okresy referencyjne określone a art. 6 ustawy z dnia 1993 r., z uwagi na treść art. 1 ust. 2 ustawy z 2010 r, który stanowi wyraźnie, że roszczenia pracownicze mogą być dochodzone, jeżeli nie mogły one zostać wypłacone z Funduszu z powodu, między innymi, niespełnienia wymogów dotyczących „okresów”, o których mowa w art. 6 ustawy z 1993 r. /tak SN w uzasadnieniu do wyroku z dnia 19 listopada 2012 r , I PK 87/12, OSNP 2013/19 – 20/220/

Roszczenia powoda w zakresie wynagrodzenia za pracę oraz odprawy pieniężnej przekraczają kwotę, o której mowa w art. 6a ustawy z 1993 r w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z tym przepisem przy wypłacie należności z tytułu świadczeń określonych w art. 6 ust. 2 pkt. 2 (wynagrodzenie) – ich łączna kwota za okres jednego miesiąca nie może przekraczać przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 a, zgodnie z którym w przypadku, gdy wynagrodzenie należne pracownikowi przekracza kwotę, o której mowa, przy obliczaniu należności z tego tytułu uwzględnia się również kwotę składki na ubezpieczenie społeczne, finansowane ze środków pracownika, od różnicy pomiędzy wynagrodzeniem należnym pracownikowi a wysokością przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2.

Także wypłata należności z tytułu świadczenia określonego w art. 6 ust. 2 pkt. 3 lit. f (ekwiwalent za urlop wypoczynkowy), nie może przekraczać kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2. Wypłata należności z tytułu świadczenia określonego, między innymi, w art. 6 ust. 2 pkt. 3 lit. h (odprawa pieniężna), nie może przekraczać kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2, lub jego wielokrotności, w przypadku gdy wymiar tego świadczenia stanowi wielokrotność wynagrodzenia stanowiącego podstawę do jego ustalenia. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1999 r. wysokość świadczenia wypłaconego pracownikowi nie może przekroczyć przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału od dnia jego ogłoszenia przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski, zgodnie z przepisami o rewaloryzacji emerytur i rent.

Wypłata świadczeń z FGŚP na podstawie ustawy z dnia 6 maja 2010 r. nie jest dokonywana z zastosowaniem jako ich podstawy wynagrodzenia z kwartału ją poprzedzającego, lecz w przypadku sporu sądowego miarodajną jest w tej mierze data wyrokowania. /tak SN w wyroku z dnia 19 listopada 2012 r, I PK 87/12, OSNP 2013/19 – 20/220/

Zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z dnia 13 listopada 2013 r. przeciętne wynagrodzenie w III kwartale 2013 r wynosiło 3651,72 zł./MP 2013 poz. 904/.

Zatem wskazana kwota zdaniem Sądu stanowi podstawę do obliczenia roszczeń powoda.

W przypadku wynagrodzenia za pracę, przy obliczeniu należności uwzględnia się dodatkowo kwotę składki na ubezpieczenie społeczne, finansowane ze środków pracownika, od różnicy pomiędzy wynagrodzeniem należnym pracownikowi a wysokością przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2. Różnica pomiędzy kwotą wynagrodzenia należną powodowi (4305 zł), a kwotą przeciętnego wynagrodzenia (3651,72 zł) wynosi 653,28 zł. Od tej kwoty należało wyliczyć kwotę składek na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracownika, obowiązujących również w dacie wyrokowania, skoro podstawę stanowi kwota wynagrodzenia z daty wyrokowania.

Składki na ubezpieczenie społeczne wynoszą:

- na ubezpieczenie emerytalne – 19,52 % podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie rentowe – 8 % podstawy wymiaru,
- na ubezpieczenie chorobowe – 2,45 % podstawy wymiaru.

Przy czym składki na ubezpieczenie emerytalne finansują ubezpieczeni i płatnicy składek w równych częściach, a więc po 9,76 %, składki na ubezpieczenie rentowe – ubezpieczeni finansują w wysokości 1,5 % podstawy wymiaru, a płatnicy – 6,5 % podstawy wymiaru, a ubezpieczenie chorobowe ubezpieczeni finansują w pełnej wysokości /art. 15 – 22 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U. 2013 poz. 1442, strona internetowa – SERWIS ZUS – wysokość składek na ubezpieczenie społeczne/

Zatem wysokość składek finansowanych przez pracownika od kwoty 653,28 zł wynosi 89,56 zł:

- $653,28 \text{ zł} \times 9,76 \% = 63,76 \text{ zł}$
- $653,28 \text{ zł} \times 1,5 \% = 9,80 \text{ zł}$
- $653,28 \text{ zł} \times 2,45 \% = 16 \text{ zł}$

Łączna kwota świadczenia, o której mowa w art. 6 ust. 2 w zw. Z ust. 2a wynosi 3741,28 zł (3651,72 zł + 89,56 zł).

Mając na względzie to wyliczenie Sąd Rejonowy ustalił, że należne powodowi wynagrodzenie za pracę za okres styczeń, luty i marzec 1999 r. wynosi po 3741,28 zł za każdy z tych miesięcy i takie też kwoty zostały zasądzone na rzecz powoda.

W przypadku ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy Sąd orzekł zgodnie z żądaniem powoda, mając na względzie, to, że żądana kwota nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej.

W przypadku odprawy pieniężnej zasądzone wielokrotność (trzykrotność) przeciętnego wynagrodzenia – $3651,72 \text{ zł} \times 3 = 10955,16 \text{ zł}$.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc w zw. z art. 300 kp, uznając, iż strona pozwana pozostaje w opóźnieniu, nie wypłacając świadczeń w terminie określonym w art. 35 § 3 kpa – w ciągu miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. Wobec tego, że powód złożył wniosek w dniu 21 lipca 2010 r. odsetki Sąd zasądził po upływie jednego miesiąca uznając, że sprawa nie była skomplikowana. Z chwilą bowiem zgłoszenia takiego wniosku po stronie Funduszu powstaje jego własne zobowiązanie o charakterze cywilno – prawnym, a termin spełnienia świadczenia wynika właśnie z art. 35 § 3 kpa. /tak SN w wyroku wraz z uzasadnieniem z dnia 26 września 2000 r., I PKN 53/00, opubl. w OSNSPiUS nr 9 z 2002 r, poz. 205/.

Sąd zauważył przy tym, iż zasądzone na rzecz powoda od Funduszu odsetki, nie są odsetkami za zwłokę (art. 476 k.c. w zw. z art. 477 k.c.), lecz odsetkami za opóźnienie, stanowiącymi odrębną instytucję prawną, uregulowaną w art. 481 k.c. Zgodnie z tym przepisem wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, choćby wierzyciel nie poniósł przez to żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odpowiedzialność dłużnika za opóźnienie w spełnieniu świadczenia dotyczy nie tylko zobowiązań pieniężnych sensu stricto, ale nawet zobowiązań niepieniężnych ze świadczeniem pieniężnym. Wina dłużnika w żadnym razie nie jest przesłanką przyznania odsetek za opóźnienie. W tym sensie przepis ten jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 477 k.c. zgodnie z którym, dłużnik odpowiada za szkodę wyrządzoną nieterminowym wykonaniem zobowiązania tylko wtedy, gdy popadnie w zwłokę (Komentarz do kodeksu cywilnego – księga trzecia – Zobowiązania, G. Bieniek, H. Ciepła, S. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, C. Żuławska; Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1996, tom I, str. 443).

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu – w zakresie wynagrodzeń za pracę, odpłaty pieniężnej i odsetek ustawowych, jako nieuzasadnione i zbyt wygórowane.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 kpc, stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia. Powód wygrał proces w 87 %. Na koszty złożyły się koszty w postaci opłaty od apelacji (30 zł), kasacji (30 zł) oraz koszty pełnomocnika powoda w postępowaniu przed Sądem Najwyższym (1800 zł – ustalona na podstawie par. 12 ust. 4 pkt 1. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu/Dz.U. 2013 poz.490/, zatem należało zasądzić kwotę 1618,20 zł (1860 zł x 87%).

O rygorem natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł na podstawie art. 477 ze zn. 2 kpc.

Apelację od powyższego orzeczenia w części uwzględniającej powództwo wniósł pozwany.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych poprzez ustalenie daty niewypłacalności na dzień 1 lutego 1999r., a mianowicie naruszenie art. 3 ust.2 pkt 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.(Dz.U. z 1994 nr 1 poz.1) w zw. ustawy z dnia 6 maja 2010r.o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (Dz. U. Nr 106 poz. 674),
- naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 2 ustawy z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, w zw. z art. 6 i art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na powyższe powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego w całości.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, iż w komparycji i sentencji zaskarżonego wyroku w wyniku omyłki zaistniała oczywista niedokładność w określeniu nazwy strony pozwanej. W toku sprawy doszło do zmian organizacyjno-prawnych po stronie pozwanej, w wyniku których zlikwidowane zostały jej biura terenowe. Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r. brzmieniem art. 24 o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest państwowym funduszem celowym. Jego dysponentem jest minister właściwy do spraw pracy. W myśl art. 24 ust. 3 ww. ustawy dysponent Funduszu (Minister Pracy i Polityki Społecznej) może pozywać i być pozywany (pkt. 1), prowadzi sprawy i występuje w obrocie prawnym pod nazwą Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z siedzibą w W..

Z tych też względów, zgodnie z art. 350 § 1 kpc, podaną niedokładność należało sprostować wpisując każdorazowo w miejsce nazwy „Fundusz Gwarantowanych świadczeń Pracowniczych – Biuro Terenowe w W.” nazwę „Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z siedzibą w W.”.

Co do istoty sporu stwierdzić natomiast należy, iż wniesiona apelacja jest częściowo uzasadniona, chociaż nie wszystkie podniesione w niej zarzuty są słuszne.

W ocenie Sądu Okręgowego na uwzględnienie nie zasługują twierdzenia apelacji, co do rzekomo nieprawidłowego ustalenia daty niewypłacalności byłego pracodawcy powoda, na dzień 1 lutego 1999 r.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (Dz. U. Nr 106 poz. 674), osoby będące byłymi pracownikami, których roszczenia pracownicze nie zostały zaspokojone przez niewypłacalnego pracodawcę, pomimo prawomocnego wyroku sądu przeciwko temu podmiotowi, mogą wystąpić do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z wnioskiem o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń, w zakresie zgodnym z art. 6 i art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2002 roku, Nr 9, Poz. 85 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Powołany przepis ustawy z dnia 6 maja 2010 roku ma zastosowanie do roszczeń pracowniczych, do których uprawnienie powstało przed dniem wejścia jej w życie, a z tytułu których świadczenia ze środków Funduszu nie mogły być wypłacone z powodu niezłożenia wniosku do Funduszu, niespełnienia wymogów dotyczących okresów, o których mowa w art. 6 lub terminów, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku, w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone (ust. 2).

Zgodnie z brzmieniem art.5 powołanej ustawy o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, do wypłaty świadczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio art. 7 ust. 3 i 4, art. 8, art. 9 ust. 1 i art. 10 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy z dnia 29 grudnia 1993 roku w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Z uwagi na fakt, że powód dochodził roszczeń, do których uprawnienie powstało przed dniem wejścia w życie tej ustawy, zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2002r., Nr 9 poz.85) w brzmieniu obowiązującym w okresie od stycznia do czerwca 1999 roku.

W myśl art.3 ust.1 i 2 tej ustawy niewypłacalność pracodawcy, w rozumieniu ustawy, zachodzi, gdy na podstawie Prawa upadłościowego:

- 1) ogłoszono upadłość pracodawcy,
- 2) odrzucono wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy z powodu niezłożenia przez jego wierzyciela zaliczki na koszty postępowania,
- 3) oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy, ponieważ jego majątek oczywiście nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania,
- 4) umorzono postępowanie upadłościowe, ponieważ:
 - a) majątek masy nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania,
 - b) wierzyciel, na którego wniosek upadłość była ogłoszona, nie złożył zaliczki na koszty postępowania, a zachodzi brak płynnych funduszy na te koszty (ust. 1);

oraz w razie niezaspokajania roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych:

1) w okolicznościach stanowiących, zgodnie z przepisami o działalności gospodarczej, podstawę do:

a) wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej wpisu o podjęciu takiej działalności przez osobę fizyczną,

b) cofnięcia koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej,

2) przez pracodawcę, wobec którego, na podstawie odrębnych przepisów, jest prowadzone postępowanie likwidacyjne,

3) w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę (ust. 2).

Zgodnie z ust. 2a. tego przepisu za dzień wystąpienia niewypłacalności pracodawcy uważa się datę postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości, dzień uprawomocnienia się orzeczenia sądowego wydanego w okolicznościach określonych w ust. 1 pkt 2-4, dzień, w którym wystąpiły okoliczności określone w ust. 2 pkt 1 lub 3, albo dzień wszczęcia postępowania likwidacyjnego, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy apelujący wywodzi, iż z pisma Sądu Rejonowego w Warszawie Wydział Gospodarczy wynikało, że nie wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, nie otwarto postępowania układowego lub naprawczego. Z informacji przekazanej przez ZUS i Urząd Skarbowy wynikało natomiast, że były pracodawca powoda nie ma zaległości z tytułu niepłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, ani zaległości z tytułu podatkowego od osób fizycznych, VAT podatku od osób prawnych. Przesłanka niewypłacalności musi być zaś związana z brakiem środków finansowych. Powyższe dokumenty tej okoliczności natomiast nie potwierdzają.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż w wymienionych zarzutach skarżący powołuje się na brak niewypłacalności z uwagi na takie okoliczności jak brak upadłości, brak wszczęcia postępowania w tym przedmiocie oraz brak zaległości z tytułu danin publicznych, które w ocenie skarżącego nie wskazują na brak posiadania przez pracodawcę powoda środków finansowych. Pomija jednak zupełnie przesłankę faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności, która także w świetle powołanych przepisów do takiego skutku prowadzi. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika bezspornie, iż pracodawca powoda od stycznia 1999 r. nie dokonywał żadnych czynności związanych z działalnością, nie podpisywał faktur ani innych dokumentów handlowych. Materiał zgromadzony w postępowaniu pozwalał też na ustalenie, iż były pracodawca powoda nie posiadał żadnych środków finansowych, o czym świadczy bezskuteczność kierowanych w stosunku do niego przez powoda egzekucji. W związku z tym wnioski Sądu Rejonowego w tym przedmiocie były jak najbardziej uprawnione.

W ocenie Sądu Okręgowego apelujący zasadnie kwestionuje jednak wysokość przyznanych powodowi świadczeń. Przy czym nie można zgodzić się ze skarżącym, iż zgodnie z art. 2 ustawy z dnia z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, w zw. z art. 6 i art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, podstawą ich ustalenia winno być przeciętne miesięczne wynagrodzenie z kwartału poprzedzającego niezaspokojone roszczenia. Skoro więc niezaspokojone roszczenia powoda dotyczą I kwartału 1999 r. winno być to przeciętne miesięczne wynagrodzenie za IV kwartał 1998 r. w kwocie 1344,87 zł.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych Kierownik Biura Terenowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na prośbę osoby, która złożyła do Funduszu wnioski o wypłatę świadczeń pracowniczych, a której odmówiono wypłaty świadczeń z uwagi na przekroczenie ustawowego terminu do złożenia wniosku o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń pracowniczych, przywraca termin do wypłaty świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń, w zakresie zgodnym z art. 6 i art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Niezaspokojone roszczenia powoda istotnie dotyczyły I kwartału, a więc w sprawie znajdowały zastosowanie przepisy art. 6 i art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, w brzmieniu obowiązującym właśnie w tym okresie.

W myśl art. 6 a przy wypłacie należności z tytułu świadczeń określonych w art. 6 ust. 2 pkt. 2 (wynagrodzenie) – ich łączna kwota za okres jednego miesiąca nie może przekraczać przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 a, zgodnie z którym w przypadku, gdy wynagrodzenie należne pracownikowi przekracza kwotę, o której mowa, przy obliczaniu należności z tego tytułu uwzględnia się również kwotę składki na ubezpieczenie społeczne, finansowane ze środków pracownika, od różnicy pomiędzy wynagrodzeniem należnym pracownikowi a wysokością przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2.

Wypłata należności z tytułu świadczenia określonego w art. 6 ust. 2 pkt. 3 lit. f (ekwiwalent za urlop wypoczynkowy), nie może przekraczać kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2.

Wypłata należności z tytułu świadczenia określonego, między innymi, w art. 6 ust. 2 pkt. 3 lit. h (odprawa pieniężna), nie może przekraczać kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 2, lub jego wielokrotności, w przypadku gdy wymiar tego świadczenia stanowi wielokrotność wynagrodzenia stanowiącego podstawę do jego ustalenia.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1999 r. wysokość świadczenia wypłaconego pracownikowi nie może przekroczyć przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału od dnia jego ogłoszenia przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski, zgodnie z przepisami o rewaloryzacji emerytur i rent.

W świetle zaś powoływanego także przez Sąd Rejonowy w wyroku SN z dnia 19 listopada 2012 r., I PK 87/12, OSNP 2013/19 – 20/220/, wypłata świadczeń z FGŚP na podstawie ustawy z dnia 6 maja 2010 r. nie jest dokonywana z zastosowaniem jako ich podstawy wynagrodzenia z kwartału ją poprzedzającego, lecz w przypadku sporu sądowego miarodajną jest w tej mierze data wyrokowania.

W uzasadnieniu wskazanego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy podniósł, iż „nie ma racjonalnych przyczyn, by do wyliczenia świadczeń powoda, do których uzyskał prawo z mocy przepisów ustawy z 2010 r. przyjmować przeciętne wynagrodzenie sprzed 10 lat. Nie stoi temu na przeszkodzie argument skargi, iż pracownicy, w okresie obowiązywania ustawy z 1993 r. otrzymali świadczenia w niższej wysokości. Należy mieć jednak na uwadze ze świadczenia te zostały im już dawno wypłacone, jak i zmianę siły nabywczej pieniądza”. W związku z tym brak podstaw do uwzględnienia twierdzeń apelacji, iż podstawą ustalenia świadczeń należnych powodowi, winno być przeciętne miesięczne wynagrodzenie z kwartału poprzedzającego niezaspokojone roszczenia powoda.

Pozostaje więc otwartym pytanie, który kwartał jest miarodajny dla ustalenia wysokości tego wynagrodzenia.

We wspomnianym wyroku Sąd Najwyższy przyjął, iż winien być to moment wyrokowania, bowiem dopiero w tym dniu Sąd przyznał powodowi prawo do wypłaty świadczeń z funduszu, w związku z tym wypłata świadczeń z Funduszu powinna uwzględniać przeciętne wynagrodzenie z kwartału ją poprzedzającego.

Niemniej jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, nie należy tracić z pola widzenia, iż wypłata świadczeń z funduszu powinna nastąpić w przeciągu miesiąca od daty wniesienia przez stronę zainteresowaną wypłatą, wniosku w tym przedmiocie - art. 35 § 3 kpa. Z chwilą bowiem zgłoszenia takiego wniosku po stronie Funduszu powstaje jego własne zobowiązanie o charakterze cywilno – prawnym, a termin spełnienia świadczenia wynika właśnie z art. 35 § 3 kpa. / tak SN w wyroku wraz z uzasadnieniem z dnia 26 września 2000 r., I PKN 53/00, opubl. w OSN PiUS nr 9 z 2002 r., poz. 205/. Od tego terminu składającemu wniosek o należne świadczenia z funduszu należą się również ewentualnie odsetki za opóźnienie. Z tych też względów w ocenie Sądu Okręgowego przyjąć należało, iż data, w której Fundusz był zobowiązany do wypłaty świadczeń, w oparciu o wcześniej złożony wniosek o wypłatę świadczeń z Funduszu, jako determinująca ich wypłatę w stricte określonym terminie, jest miarodajna dla ustalenia kwartału, z którego

ma pochodzić przeciętne wynagrodzenie. Na gruncie rozpatrywanego przypadku powód wystąpił z przedmiotowym wnioskiem do Funduszu w dniu 21 lipca 2010 r., a zatem Fundusz winien dokonać wypłaty w ciągu 30 dni tj. do 21 sierpnia 2010 r. Dlatego też należne mu kwoty należało ustalić w oparciu o przeciętne wynagrodzenie za I kwartał 2010 r. Zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 12 maja 2010 r. MP z dnia 26 maja 2010 r. MP 2010 nr 39 poz. 548 wyniosło ono 3.316,38 zł.

W przedmiotowej sprawie, Sąd Rejonowy natomiast, nie tylko ustalił kwoty należności głównych w oparciu o podstawę właściwą dla III kwartału 2013 r., ale nadto ustalił odsetki od tych kwot – choć rzekomo ich wypłata była możliwa dopiero w chwili wyrokowania - od 22 sierpnia 2010 r. To zaś nie znajduje racjonalnego uzasadnienia. Ponadto na marginesie wspomnieć należy, iż niedopuszczalnym jest przerzucanie na zainteresowanych, czy to pracowników, czy też niewypłacalnych pracodawców, ryzyka błędnej oceny prawidłowego wniosku bądź wykazu - stanowiących podstawę wypłaty świadczeń, oraz zmiany wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w okresie przedłużającego się z winy Funduszu postępowania. Mając powyższe na uwadze nie sposób uznać, iż ogłoszenie przez Prezesa GUS zmiany wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, po dacie złożenia wniosku o wypłatę świadczenia i upływie terminu do jego wypłaty, wpływa na wielkość i zakres zobowiązania Funduszu.

Z tych też względów zaskarżone orzeczenie podlegało zmianie w zakresie wysokości należnych powodowi kwot i w konsekwencji w zakresie orzeczenia o kosztach procesu.

Przyjmując, iż podstawę do obliczenia roszczeń powoda stanowiła wskazana powyżej kwota 3.316,38 zł. Sąd Okręgowy ustalił, iż różnica pomiędzy kwotą wynagrodzenia powoda (4305 zł), a kwotą przeciętnego wynagrodzenia (3316,38 zł) wynosi 988,62 zł.

Od tej kwoty należało wyliczyć kwotę składek na ubezpieczenie społeczne finansowane przez pracownika. Wobec tego wysokość składek finansowanych przez pracownika od kwoty 988,62 zł wyniosła 135,55 zł:

- $988,62 \text{ zł} \times 9,76 \% = 96,50 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru na ubezpieczenie emerytalne - 19,52 % dzielona na połowę pomiędzy pracownika a płatnika)

- $988,62 \text{ zł} \times 1,5 \% = 14,83 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru na ubezpieczenie rentowe - 8 % dzielona 1,5 % ubezpieczeni 6,5% płatnicy)

- $988,62 \text{ zł} \times 2,45 \% = 24,22 \text{ zł}$ (podstawa wymiaru na ubezpieczenie chorobowe 2,45 % w całości opłacana przez ubezpieczonych)

Zatem łączna kwota świadczenia, o której mowa w art. 6 ust. 2 w zw. z ust. 2a wynosi 3451,93 zł (3316,38 zł + 135,55 zł).

Mając na względzie to wyliczenie Sąd Okręgowy, przyjął że należne powodowi wynagrodzenie za pracę za okres styczeń, luty i marzec 1999 r. wynosi po 3451,93 zł za każdy z tych miesięcy i takie też kwoty zasądził na rzecz powoda zmieniając zaskarżony wyrok.

W przypadku ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy Sąd II instancji orzekł podobnie jak Sąd Rejonowy zgodnie z żądaniem powoda, mając na względzie, to, że żądana kwota nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej.

W przypadku odprawy pieniężnej zasądzono wielokrotność (trzykrotność) przeciętnego wynagrodzenia – $3316,38 \text{ zł} \times 3 = 9949,14 \text{ zł}$.

Podstawę zasądzenia ustawowych odsetek stanowił art. 481 kc w zw. z art. 300 kp oraz art. 35 § 3 kpa.

Z tych też względów na podstawie art. 386 § 1 kpc orzeczono jak na wstępie.

O kosztach procesu za I instancję, orzeczono na podstawie art. 100 kpc oraz § 12 ust. 4 pkt 1. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu / Dz.U. 2013 poz.490/. Na koszty złożyły się koszty w postaci opłaty od apelacji, kasacji oraz koszty pełnomocnika powoda w postępowaniu przed Sądem Najwyższym - łącznie 1860 zł. Biorąc pod uwagę wartość zgłoszonych roszczeń powód wygrał sprawę w 80 %. Wobec tego należał mu się zwrot kosztów w kwocie 1488 zł.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.